

Motion till riksdagen 2005/06:N10

av Per Bill m.fl. (m)
med anledning av prop. 2005/06:32

Stöd för konvertering av oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår regeringens proposition 2005/06:32 Stöd för konvertering av oljeuppvärmningssystem i bostadshus i enlighet med vad som anförs i motionen.

Prästens lilla kråka i energipolitiken

Regeringen föreslår i propositionen ett särskilt stöd för konvertering i bostadshus från oljeuppvärmningssystem till fjärrvärme eller individuell uppvärmning med bibränsle, berg-, sjö- eller jordvärmepump eller solvärme. Det föregivna syftet är att minska användningen av fossila bränslen och att främja en ökad användning av förnyelsebara energikällor. Vi delar den intention som ligger bakom propositionen, men vår bedömning är att regeringens förslag i bästa fall inte gör någon nytta. Sannolikt är det t.o.m. skadligt. Vi avvisar därför propositionen i sin helhet.

Vi stödjer alltså målet att minska användningen av fossila bränslen. Att arbeta mot detta mål är nödvändigt om vi skall lyckas bromsa den globala uppvärmningen. Vi förespråkar dock en helt annan strategi än regeringskoalitionen för att arbeta mot detta mål. Vår utgångspunkt är att staten skall styra mot målet att utsläppen av växthusgaser och andra miljöskadliga ämnen men inte styra vilka medel som skall användas för att uppnå dessa mål. Den tekniska utvecklingen på energiområdet är snabb, och en politik som styr mot specifika tekniska lösningar – den metod regeringskoalitionen väljer – riskerar att motverka sitt syfte.

Vi ser redan i dag hur de delar av energipolitiken som vi stödjer – miljömässigt motiverade skatter på koldioxid och handel med utsläppsrätter – fungerar förhållandevis väl. Den samlade effekten av dessa styrmedel, tillsammans med höga råoljepriser, ger goda incitament att övergå från fossila bräns-

Fel! Okänt namn på

len till användning av koldioxidneutrala energikällor. Inte minst finner många fastighetsägare det lönsamt att övergå från oljeuppvärmning till t.ex. fjärrvärme, biobränsle eller något typ av värmepump.

Inte minst illustreras detta påstående av att värmepumpar avsedda för slutna vätskesystem (dvs. bergvärme, ytjordvärme och sjövärme) under år 2004 installerades med en sammanlagd effekt i storleksordningen 360 MW, enligt Borrentreprenörerna, som är de svenska brunnborrarnas branschorganisation. Det motsvarar effekten hos omkring 600 normala vindkraftverk, och har dessutom betydligt bättre verkansgrad.

Det är mot denna bakgrund svårt att förstå motivet till den särskilda stimulans som regeringen nu föreslår. Sannolikt kommer huvuddelen av de medel som anslås att tillfalla fastighetsägare som även utan särskild stimulans skulle ha bytt från oljeuppvärmning.

Det är i sig illa att regeringen på detta sätt visar lättsinne med statens finanser. Än allvarigare är dock att stödet genom sin utformning riskerar att skada sitt syfte.

Regeringens förslag ger negativa effekter av flera skäl. Den omedelbara effekten av att man annonserat detta stöd, utan att ha ett konkret förslag avseende utformningen, har blivit att man lagt en död hand över bergvärmebranschen, och sannolikt också skapat problem för företag i andra branscher. Flera företag rapporterar att kunder valt att skjuta upp sina entreprenader. Detta skapa stora kostnader på grund av att man tvingas stå med outnyttjade maskiner och personal.

När stödet väl träder i kraft kommer det sannolikt i stället leda till en kraftig efterfrågeökning när det uppdämda behovet av energiborringar måste tillfredsställas. Att stödet utformas så att den som söker först får pengar, medan den som söker senare riskerar att bli utan, förstärker denna ojämnhet i efterfrågan. När sedan stödet upphör kommer sedan efterfrågan att falla kraftigt.

I stället för den situation som råder nu, där en konvertering i förhållandevis jämn takt sker för vissa fastigheter till annan uppvärmning än olja – ofta sker det när den gamla oljepannan ändå ska bytas ut – så får vi en situation med först ett kraftigt fall av efterfrågan, därefter en kraftig ökning av efterfrågan, och slutligen återigen ett kraftigt fall av efterfrågan. Resultatet blir att priserna stiger när bidraget införs, vilket riskerar att dra till sig oseriösa aktörer. När sedan bidraget avskaffas kommer många företag att få betydande problem p.g.a. den fallande efterfrågan. Det är inte självklart att det är de oseriösa aktörerna som då slås ut först.

Den ryckighet som regeringskoalitionens energipolitiska hugskott och, sent på natten, ihopkokade kompromisser ger upphov till också andra negativa konsekvenser. En minskning av fossilbränsleanvändningen för uppvärmning av bostäder kan ske på olika vis. Ett sätt är att välja den väg som regeringen nu anser bör subventioneras, dvs. att konvertera från oljeuppvärmningssystem till fjärrvärme eller individuell uppvärmning med biobränsle, berg-, sjö- eller jordvärmepump eller solvärme. Ett annat sätt är att i samma oljepanna som i dag används för uppvärmning med eldningsolja använda ett annat bränsle. Redan i dag finns rapsolja med ett energivärde motsvarande

Fel! Okänt namn på

eldningsolja som kan användas i en vanlig oljepanna efter en mindre justering. Att nu ge stöd till konvertering bort från oljepannor riskerar att slå undan benen för denna nya teknik, som just nu befinner sig i sin linda. Med vår politik, där staten styr mot miljömål, men avstår från att detaljstyra vilken typ av teknik som skall användas, hade den däremot tillåtits konkurrera på lika villkor med andra tekniska lösningar för att minska beroendet av fossila bränslen.

Ryckigheten i energipolitiken skapar osäkerhet och minskar viljan till innovationer och investeringar. Vem vågar investera i projekt för ny miljövänlig energiteknik när man vet att regeringen om något år kan få för sig att genom nya subventioner snedvrider konkurrensförutsättningarna så att lönsamheten uteblir?

Regeringens politik leder tankarna till sången om prästens lilla kråka som än slank hit, och än slank dit. Risken är betydande att energipolitiken inom kort slutgiltigt slinker ner i diket.

Stockholm den 28 oktober 2005

Per Bill (m)

Ulla Löfgren (m)

Bertil Kjellberg (m)

Stefan Hagfeldt (m)

Krister Hammarbergh (m)

Peter Danielsson (m)

Bengt-Anders Johansson (m)